

בעניני תפלה - שיעור 443

- I. אם מותר ללכת לקברי אבות וקברי צדיקים בעת צרה לבקש מהם רחמים עיין בש"ך (י"ד קט"ט - ט"ו) שמביא מתשובת מהר"ח שמפקפק בזה והב"ח (סו"ס רי"ז) כתב שאין איסור בדבר ותלוי במחלוקת אחרת אם מבקשים למלאכים שיתפללו עבורינו כגון בפיוטים ובסליחות וגם יש שאין אומרים ברכוני לשלום כליל שבת מטעם זה ותלוי אם עובר הלאו דדורש אל המתים (זצ"ס י"ח - י"ח) והמ"ב (תקפ"א - כ"ז) כתב דאל ישים מגמתו נגד המתים אך יבקש מהש"י שיתן עליו רחמים בזכות הצדיקים וע"ע בפסקי תשובות (תקפ"א - כ"ח) שהביא מכמה אחרונים שמתירים והאג"מ (ה - מ"ג - ו) כתב דהשו"ע (י"ד קט"ט - י"ג-י"ד) נשאר בצ"ע ונתן רשות בזה לכל חכמי התורה להכריע דעתם לדינא ע"ש באריכות**
- II. מי שצריך להיות במקום עבודתם בשעות המוקדמות של בוקר קודם עלות השחר עיין באג"מ (ב - י) למי שאי אפשר להניח תפילין בכל יום יש להתירו להניח התפילין קודם עמוד השחר (שו"ע ל - ג) וגם יכול לברך קודם עלות השחר אם א"א שיברך אח"כ דיש מתירין לברך באופן זה ואין לחייבו להפסיד עבודתו שהיא הפסד יותר מחומש בשביל מצות עשה אך ת"ח יותר טוב שיניח בלא ברכה שספק ברכות להקל אמנם האג"מ (ד - ו) כתב דאין מברכים על הטלית עד 35 או 40 דקות לפני הנץ שזה זמן משיכיר ועיין במ"ב (י"ח - ט - י) דהמיקל בשעהד"ח לברך מעלות השחר אין גוערים בו ולכאורה אם אפשר יתחילו בפרשת העקידה 90 דקות לפני הנץ באופן שיתחילו ברוך שאמר רק אחר שיגיע זמן של 72 דקות לפני הנץ שהוא זמן עלות השחר ולהניח טלית ותפילין אחר ברכת ישתבח ובלוח שלנו כתב שצריך להשהות עד 55 דקות קודם הנץ לטלית ותפילין ודלא כהאג"מ הנ"ל**
- III. שינוי הנוסחאות בין המתפלל להציבור עיין באג"מ (ג - כ"ג) דבקדושה מוכרח לומר הנוסח של הציבור ואף כשיאמר בלחש אינו יכול לומר נוסח אחר והתפלת שמונה עשרה יכול לומר כנוסח שרגיל בו כיון שהוא דוקא בלחש ופסד"ז וברכות ק"ש שרשאי לאומרם גם בקול רם אף בלחש יש לאסור משום שמא ישכח מלומר בלחש ואם קשה לומר שלא כהרגילו יאמר בלחש כהרגילו והאיסור לשנות הוא משום דמשנה מנהג המקום שמביא למחלוקת ואסור מדרבנן**
- IV. עניית ברוך הוא וברוך שמו אין בזה שום חיוב ולכן אין להפסיק בפסד"ז דלא עדיף מלימוד התורה שאסור להפסיק בדבור מ"מ עונים שם אמן דחיוב הוא ולא גרע מלשאול מפני הכבוד (אג"מ ז - ח"ג)**
- V. תפלת מעריב באמצע סעודת התונה עיין באג"מ (ה - ט"ז - ט - י) דלא הוי הפסק דאף שלא היה שייך לחשוב בענין האכילה בשעת התפלה מ"מ מאחר דהיה דעתו לחזור לאכול אין זה נחשב הפסק משא"כ הב לן וניברוך דהוי סילוק מאכילה וצריך עתה לברך עוד הפעם ואיברא עיין באג"מ (י"ד ז - ס"א - ז) שהתפללות מקובלות יותר בבית הכנסת ובמקום שיש בו ספר תורה מסתם חדר שאין בו קדושת בית הכנסת ולכן כיון דבמקומינו יש לנו מנינים בכל עת שירצה אינו נכון להתפלל במקום שאינו ראוי כל כך לתפלה וכ"ש שהמוזיק מבלבל התפלה**

.VI. עיון בספר בזמן חזרת הש"ץ עיין במג"א (קכ"ד - ח) שהביא מתשובת מ"ע דאם מכוונים לסוף הברכה לענות אמן כראוי אין למחות בידם אמנם בספר ווי העמודים חלק עליו משום שילמדו העמי הארץ ממנו ולא יכוונו גם לסוף הברכה ועיין באג"מ (ד - י"ט) דכשליכא עשרה בלבדו אסור מדינא ולכן אסור ללמוד בשעת חזרת הש"ץ בכל אופן יש מדינא ויש מטעם המג"א

.VII. אפשר דמותר להתפלל לבטל שידוך (אג"מ ח"ט ב - ח"ט א) ואבאר

.VIII. טבילה קודם התפלה עיין בשו"ע (פ"ח - ח) כשביטלו תקנת עזרא אף בעל קרי מותר בתפלה והערוך השלחן (פ"ח) כתב דלא בטלוי אלא דלא פשטה התקנה דלא הוי כח ברוב הציבור לעמוד בו לפיכך בטלה מאליה או שלא חל כלל והמ"ב (ג) כתב דמ"מ מי שירצה לנהוג ולטבול תע"ב ודוקא דעי"ז לא יעבור זמן ק"ש ותפלה ותפלה בציבור והגר"א היה נזהר בטבילת בעל קרי (תוס' מע"ר תרמ"ד - י"ג) ועיין באג"מ (י"ד ז - ז סופו) שהוא דבר הראוי ליזהר בזה אף שאינה חובה ולכן צריך לעזור לכנין מקוה עבור טבילת האנשים לכל מי שירצה לקיים מילי דמעלייתא וחסידותא ואיברא עיין בבאר היטב שהביא הטור (י"ט ב) שכתב דחומרא יתירא הוא ועביד כמר עביד ועביד כמר עביד

.IX. לבישת גארטיל לתפלה עיין בשו"ע (ח"ט - ז) שצריך לאזור אזור בשעת התפלה אפילו יש לו אבנט משום הכון לקראת אלקיך והרמ"א לא הגיה אמנם רש"י והר" שמעיה סוברים דליכא כלל ענין בחגורה כיון דאית לן מכנסים כדהובא בתוס' (שנת דף י.) מ"מ שיטה זו לא הובא להלכה בשו"ע ואיברא הבית יוסף (ח"ט) הובא דעת רבינו ירוחם דמי שהולך כל היום בלא חגורה א"צ לחגור לתפלה וכן פסק המג"א (ח"ט - ח) ולכן אין מעלה בלבישת הגארטיל לדבריהם אמנם המ"ב (ד) כתב בשם המג"ג שיש מדת חסידות בלבישת הגארטיל וע"ע בתשובות והנהגות (ח - ט) ודוקא אם הגארטיל מיפה הבגד מ"מ ודאי לא לדחות תפלה בציבור כשביל זה וכ"ש שלא לעבור זמן התפלה בשביל זה ומי שהולך בגארטיל ברה"ר בשבת צריך בגד להפסיק בין הגארטיל לחגורתו (אג"מ ז - ט"ו)

.X. לבישת תפילין דרבינו תם יש מחלוקת רבוותא בענין סדר הפרשיות דעת רש"י וסעייתו כסדרן בתורה ודעת ר"ת וסעייתו והיה אם שמוע קודם שמע דהיות בעינין באמצע לכן לדעת רש"י תפילין שנעשו כסדר של ר"ת פסולין וכן להיפך ולכן הוי ספק קיום מצות עשה ועיין בערוך השלחן (ל"ד - ז - ט) שכתב כאלו בת-קול יצא מן השמים כרש"י ועוד הביא מדרש הנעלם כשיטת רש"י ואבאר ומנהג העולם כרש"י והרמב"ם וכן פסק הגר"א והשו"ע (ל"ד - ז) כתב שיראת שמים יצא ידי שניהם ויכוין בהנחתן שבאותן שהן כהלכה הוא יוצא ידי חובת מצות תפילין ומ"מ כתב (שו"ע ג) שלא יניח תפילין דר"ת אלא מי שמוחזק ומפורסם בחסידות דאם לאו מחזי כיוהרא (מ"ב ל"ד - ט"ז) וכ"כ הבאר היטב אמנם השע"ת כתב דאפילו סתם בעלי בתים מניחים תפילין דר"ת וכ"ש בזמנינו ועיין באג"מ (ד - ט) כשהיה בליובאן הניח תפילין דר"ת אבל בתנאי שיהיה בלי נדר מ"מ כתב שליכא חיוב אף ספק כלל ליכא דהלכתא כרש"י דאף אם יבא אליהו ויאמר כר"ת לא ישמע לו אמנם צריך התפילין דר"ת להיות מהדרין מן המהדרין בכל החומרות ומשום זה הוא עצמו לא לבש תפילין דר"ת לכמה שנים ועיין בשו"ת יביע אומר (ח - ג) שהעריך בענינינו